O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
CHIRCHIQ DAVLAT PEDAGOGIKA UNIVERSITETI

“TASDIQLAYMAN”
Chirchiq davlat pedagogika
universiteti rektori
G.I. Muxamedov
____
2024 yil “___” ___________

ETNOLOGIYA
O‘QUV DASTURI

Bilim sohasi:	200 000 – San’at va gumanitar fanlar
Ta’lim sohasi:	220 000 – Gumanitar fanlar (tillardan tashqari)
Ta’lim yo‘nalishi:	60220300 – Tarix

Chirchiq – 2024

Fan/modul kodi ET 1304		O‘quv yili 2024-2025	Semestr 2	ECTS - Kreditlar 4	
Fan/modul turi Majburiy		Ta’lim tili O‘zbek/rus		Haftadagi dars soatlari 4	
1.	Fanning nomi		Auditoriya mashg‘ulotlari (soat)	Mustaqil ta’lim (soat)	Jami yuklama (soat)
	Etnologiya		60	60	120

2.

I. Fanning mazmuni

Fanni o‘qitishdan maqsad – jahon halqlari etnogenezi va etnik tarixi, etnologik klassifikatsiyasi, zamonaviy etnologik yondashuvlar va qarashlar haqida ma’lumotlar berish, shu asosda talabalarning tarixiy tafakkurini yuksaltirish. Dunyo aholisining turli tarixiy-geografik mintaqalar bo‘yicha joylashuvi, dunyo xalqlari an’anaviy madaniyatining o‘ziga xos jihatlarini keng ilmiy materiallar asosida talabalarning ko‘nikma va malakanisini shakllantirish.

Fanning vazifasi:

- Jahon xalqlari etnogenezi va etnik tarixini ilmiy jihatdan tahlil etish.
- Talabalarni dunyoning etnik xaritasi bilan tanishtirish.
- Etnologiya asoslari fanining millat hamda jamiyat ravnaqidagi o‘rnini talabalarga tushuntirish.
-Talabalarga etnologiyaga oid manbalar va fanning tadqiqot uslublarini o‘rgatish.
- Dunyo xalqlarining etnologik tavsifini tushuntirish.
- etnologik materiallarni yig‘ish va tahlil qilish ko‘nikmalarini rivojlantirishga hissa qo‘shish, ulardan ilmiy va amaliy maqsadlarda foydalanishga yo‘naltirish.

II. Nazariy qism (ma’ruza mashg‘ulotlari)

II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

1-mavzu. Kirish. Fanning maqsadi, vazifasi va mohiyati. Etnologiya fanning ko‘p qirrali ijtimoiy gumanitar fan sifatida uning tadqiqot obyekti

Mustaqil fan sifatida Etnologiyaning paydo bo‘lish tarixi va ijtimoiy fanlar nizimida tutgan o‘rni. Turli ilmiy maktablar va mamlakatlarda etnologik terminlar va iboralar. “Etnologiya”, “madaniy antropologiya” tushunchalari haqida. Etnologiyaning turli yondosh fanlar bilan aloqalari. Fandagi asosiy uslub va metodlar. Tarixiy va zamonaviy Etnologiya. Etnologiyaning bugungi kundagi dolzarb muammolari.

2-mavzu. Jahon xalqlari klassifikatsiyasi asosiy tamoyillari. Etnologiyaning asosiy yo‘nalishlari va maktablari

Etnologiyaning asosiy tadqiqot predmeti. Mohiyati va muammolari. Etnologiya fanining maxsus atamalari, tadqiqot uslubi va boshqa fanlar bilan aloqadorligi. XXI asrda etnologiya fanining ravnaqi. Etnologiyaning insoniyat va jamoaning shakllanishidagi o‘rni va roli. Etnologiya manbalari va metodlari.

Etnologiyaning asosiy yo'nalishlari va maktablari. Etnologiyaning evolyusion yo'nalishi, L.G.Morgan., Ed. Taylor., N.N. Mikluxo Maklay.

3-mavzu. Avstraliya xalqlari etnologiyasi

Avstraliya xalqlarining etnologik klassifikatsiyasi, tub aholining joylanishi, etnogenezi va tarixiy jarayoni. Antropologik va lingvistik klassifikatsiyasi. Avstraliya xalqlarining ijtimoiy va oilaviy turmushi, moddiy va ma'naviy madaniyati, diniy urf-odatlari, xalq ijodiyoti. Avstraliyaning yevropaliklar tomonidan mustamlakaga aylantirilishi va zamonaviy etnik guruhlarning tarkib topishi.

4-mavzu. Okeaniya xalqlari etnologiyasi

Okeaniya xalqlarining etnologik klassifikatsiyasi, tub aholining joylanishi, etnogenezi va tarixiy jarayoni. Antropologik va lingvistik klassifikatsiyasi. Avstraliya xalqlarining ijtimoiy va oilaviy turmushi, moddiy va ma'naviy madaniyati, diniy urf-odatlari, xalq ijodiyoti. Polineziya, Yangi Gvineya, Mikroneziyaning yevropaliklar tomonidan mustamlakaga aylantirilishi va zamonaviy etnik guruhlarning tarkib topishi.

5-mavzu. Osiyo xalqlari etnologiyasi. G'arbiy va Janubiy Osiyo xalqlari

Tarixiy-geografik oblastlar. Tabiiy sharoiti va paleoantropologik topilmalar. Etnik jarayonning o'ziga xosligi va etnogenez muammolari. Tarixning turli davrlarida G'arbiy Osiyo xalqlarining etnogenetik jarayoni va etnik tarixi. Xo'jalik-madaniy tiplari. O'troq dexqonchilik va ko'chmanchi elat va xalqlar ijtimoiy-iqtisodiy va maishiy turmushi munosabatlarining o'ziga xos hususiyatlari. Tub aholining moddiy madaniyati, jahon dinlari va ularning roli. Tarixiy va zamonaviy etnogenetik jarayonlar va madaniy munosabatlar. Mahalliy elat va xalqlarning irqiy tuzilishi va lingvistikasi. Kavkaz xalqlari. Antropologik va lingvistik klassifikatsiyasi. Etnogenez muammolari. An'anaviy xo'jaligi, moddiy va ma'naviy madaniyati. Urug' va jamoa munosabatlarining feodal patriarxal tuzumi taraqqiyotida o'ziga xos o'rni. Oila - nikoh va ijtimoiy turmushi. Madaniyat va din: Islom, yahudiylik, xristianlik va qadimiy diniy sarqitlari. Xalq ijodi va ommaviy o'yinlar.

6-mavzu. Janubiy Osiyo xalqlari. Janubiy - Sharqiy va Sharqiy Osiyo xalqlari

Janubiy Osiyo xalqlari. Aholining etnik tarkibi va tarixi. Til oilalari va antropologik guruhlar. Tarixiy rivojlanish jarayonining o'ziga xosligi. Tarixiy etnografik guruhlar va xo'jalik-madaniy tiplar. Sotsial-iqtisodiy munosabatlarning o'ziga xosligi, moddiy va ma'naviy madaniyat. Oila-nikoh munosabatlari. Islom va induizm dinlari. Jaynizm va boshqa diniy oqimlar. Ibtidoiy dinlar. Xalq ijodi va san'ati.

Janubiy - Sharqiy va Sharqiy Osiyo xalqlari aholisining etnik guruhlari tarkibining shakllanish muammolari. Til oilalari va antropologik guruhlar. Tarixiy etnografik oblastlar. Dehqonchilik. Chorvachilik. Xo'jalik-madaniy

		tiplar. Moddiy va ma’naviy madaniyat xususiyatlari. Ijtimoiy va oilaviy - maishiy turmushi. Mahalliy buddizmning o‘ziga xosligi va Filippindagi xristianlik. Indoneziyada islom va induizm. Ibtidoiy diniy tasavvurlar. Xalq og‘zaki ijodi va ommaviy o‘yinlar. Xitoy xalq etnogenezi va etnik tarixi. Xitoy aholisining etnik qiyofasi va tiplari. Antropologik va lingvistik guruhlar. An’anaviy xo‘jaligi, moddiy madaniyati. Tibet xalqlari. Etnik tarkibi va xususiyati. Xo‘jalikning qadimiy va zamonaviy shakllari. Yapon va ayn - xalqlarining etnogenetik muammolari. An’anaviy xo‘jalik – madaniy tiplari va ijtimoiy – maishiy turmush shakllari xarakteristikasi. Koreya xalqlari etnogenezi va etnik tarixi. Yangi davrda zamonaviy aholining moddiy va ma’naviy madaniyati va ularning rivojlanishi. **7- mavzu. Markaziy va Shimoliy Osiyo xalqlari** Tarixiy etnografik oblastlar va xo‘jalik – madaniy tiplar. Tibet, Mongoliya, Sinь-Tszyanь, Oltoy. Tarixiy – etnografik oblastlar va etnik guruhlar. Etnogenez muammolari va etnik tarixi. Etnogenetik jarayonlar: elat va xalqlarning qo‘shilishi, aralashishi va umumiy xususiyatlari. Lingvistik tuzilishi: eroniylar va turklar. Antropologik tiplari. Xo‘jalik – madaniy mashg‘ulotlari: dehqonchilik, hunarmandchilik va chorvachilik. Dehqonchilikda an’anaviy agrotexnikaning ahamiyati. Oila – nikoh va ijtimoiy munosabatlar. Sibir xalqlari. Sibir aholisining etnik tarkibi va etnogenezi. Tub aholining lingvistik va antropologik klassifikatsiyasi. “Paleosiyoliklar” madaniyati muammolari. Janubiy Sibir va Lena havzasi chorvachiligi va dehqonchiligi. Tayga va Tundraning o‘troq baliqchi – ovchilar va bug‘u ovchilari. Arktikadagi dengiz hayvonlari ovchilari xo‘jaligi, moddiy va ma’naviy madaniyati. Oila-nikoh va oilaviy munosabatlari. Sibirning Rossiyaga qo‘shilishi va mustamlakachilik muammolari. Hozirgi Sibir aholisining etnik tuzilishi va xususiyatlari. **8-mavzu. Afrika xalqlari etnologiyasi** Afrika xalqlarining etnogenezi muammolari. Tarixiy – etnografik oblastlari. Til oilalari va guruhlari. Axolining antropologik tarkibi. Antropogenez muammolari va Afrika topilmalari. Shimoliy Afrika va qadimgi omoch dehqonchiligi madaniyati. Misr va Mag‘rib xalqlari. Ko‘chmanchi va yarim ko‘chmanchi chorvachilik. **9-mavzu. Afrika xalqlari etnologiyasi** Xo‘jalik tiplari. Moddiy va ma’naviy madaniyati. Islom. Sharqiy Sudan va Bantu xalqlari. Dehqonchilik va chorvachilik xo‘jaliklari. Moddiy va ma’naviy madaniyat xususiyatlari. Ijtimoiy – iqtisodiy taraqqiyotning o‘ziga xosligi. G‘arbiy Sudan aholisi. Etnik guruhlar va siyosiy tashkilotlar. Tropik dehqonchilik. Ibtidoiy jamoa munosabatlarining yemirilishi . Asharta va Dagomeya davlatlari. Efiopiya va Somalining kompleks xo‘jaliklari. Mahalliy chorpvachilik va dehqonchilikning o‘ziga xosligi. Ko‘chmanchi

chorvachilikning roli. Savdo va hunarmandchilik. Moddiy va ma’naviy madaniyat. Ijtimoiy – iqtisodiy taraqqiyotning xususiyatlari. Janubiy Afrikaning qoloq ibtidoiy elat va xalqlari. Koysan til guruhi. Chorvador gottentotlar. Bushmen ovchilari va termachilari. Pigmeylar, ularning etnogenez muammolari va hozirgi ahvoli.Jamoaviy va oilaviy turmush tarzi, diniy hamda milliy bayramlari.

10-mavzu. Shimoliy Amerika xalqlari etnologiyasi

Amerikaga insonlarning kelishi va etnogenez muammolari. Shimoliy Amerika xalqlari. Mahalliy etnik guruhlarning shakllanishi va xo‘jalik-madaniy tiplar. Ijtimoiy tuzum, moddiy va ma’naviy madaniyat. Moddiy va ma’naviy madaniyat. Amerika aholisida zamonaviy etnik guruhlarning shakllanishi. Shimoliy Amerikaning hindu va yevropadan kelgan xalqlari. “Amerika millati” muammosi. Kanada aholisining shakllanishi. Hindular, yevropaliklar va afrikaliklarning yangi etnik jarayonidagi roli xaqida va hozirgi millatlarning shakllanishi.

11-mavzu. Markaziy va Janubiy Amerika xalqlari etnologiyasi

Markaziy va Janubiy Amerika xalqlari, ularning etnik qiyofasi va xo‘jalik - madaniy tiplari. Tub aholining ijtimoiy va oilaviy – maishiy turmushi. Peru va Meksikaning qadimgi dehqonchiligi. Mayya, Atstek va Ink davlatlari. Olovli yer va tropik ovchilari ham terimchilari. Markaziy va Janubiy Amerikada ilk sinfiy munosabatlarning shakllanishi. Mahalliy etnik guruhlarning shakllanishi va xo‘jalik-madaniy tiplar. Ijtimoiy tuzum, moddiy va ma’naviy madaniyat. Moddiy va ma’naviy madaniyat. Markaziy va Janubiy Amerika aholisida zamonaviy etnik guruhlarning shakllanishi.

12-mavzu. Yevropa xalqlari etnologiyasi

Geografik jojlashuvi. Etnik guruh va til oilalari. Etnogenez va etnik tarix muammolari. “Xalqlarning buyuk ko‘chishi” jarayonining ahamiyati. O‘rta asr migratsiyasi. Etnik chegaralarning shakllanishi. G‘arbiy Yevropaning an’anaviy mashg‘ulotlari. O‘rta asr jamoasining roli. Ma’naviy madaniyat. German, roman, kelt tilida so‘zlashuvchi davlatlarda zamonaviy etnik jarayonlar.

13-mavzu. Yevropa xalqlari etnologiyasi

Slavyan xalqlarining etnik tuzilishi va qiyofasi. G‘arbiy va sharqiy slavyanlar. Etnogenezi va etnik tarixi. Antropologik guruhlari. Slavyan xalqlari tarkibidagi etnografik guruhlar. Sharqiy Yevropaning noslavyan xalqlari, ularning antropologik va lingvistik klassifikatsiyasi, moddiy va ma’naviy madaniyati xususiyatlari. Tarixiy-etnografik oblastlari. Sharqiy Yevropaning an’anaviy mashg‘ulotlari. Vengriya xalqlari. Sharqiy Yevropaning finn tilida so‘zlashuvchi xalqlari va Volga bo‘yi xalqlari.

14-mavzu. Yevropa xalqlari madaniyati

Jahon madaniyati rivojidagi yevropa etnoslarining roli. Ularning xo‘jalik-

madaniy tiplar. Xo‘jalik, moddiy va ma’naviy madaniyatining an’anaviy ko‘rinishlari. Moddiy madaniyat xususiyatlari. Ijtimoiy-iqtisodiy va oilaviy-maishiy munosabatlar. Xalq og‘zaki ijodi.

15-mavzu. O‘rta Osiyo va Qozog‘iston xalqlari

Etnogenez muammolari va etnik tarixi. Etnogenetik jarayonlar: elat va xalqlarning qo‘shilishi, aralashishi va umumiy xususiyatlari. Lingvistik tuzilishi. Antropologik tiplari. Xo‘jalik – madaniy mashg‘ulotlari: dehqonchilik, hunarmandchilik va chorvachilik. Dehqonchilikda an’anaviy agrotexnikaning ahamiyati. Oila – nikoh va ijtimoiy munosabatlar. O‘rta Osiyo va Qozog‘iston aholisining hozirgi etnik qiyofasi va o‘ziga xos xususiyatlari.

III. Seminar mashg‘ulotlar bo‘yicha ko‘rsatma va tavsiyalar

Seminar mashg‘ulotlarida talabalar Tarix fanida innovasiyalar: texnologiyalar, modellar va metodlar fanidan ma'ruza darslarida olgan nazariy bilimlarini mustahkamlash bilan birga, seminarlar mavzulari bo‘yicha tayyorgarlik ko‘rish jarayonida qo‘shimcha adabiyotlar va tarixiy manbalar bilan tanishish orqali qo‘shimcha bilim va xulosalar chiqarish ko‘nikmalarini shakllantirishdan iborat. Natijada, ularning bilim doiralari ilmiy jihatdan asoslangan holda kengayadi.

Seminar mashg‘ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Kirish. Fanning maqsadi, vazifasi va mohiyati. Etnologiya fanning ko‘p qirrali ijtimoiy gumanitar fan sifatida uning tadqiqot ob’ekti
2. Jahon xalqlari klassifikatsiya tamoyillar
3. Avstraliya xalqlari etnologiyasi.
4. Okeaniya xalqlari etnologiyasi.
5. Osiyo xalqlari etnologiyasi. G‘arbiy Osiyo xalqlari.
6. Janubiy Osiyo xalqlari. Janubiy - Sharqiy va Sharqiy – Osiyo xalqlari.
7. Markaziy va Shimoliy Osiyo xalqlari.
8. Afrika xalqlari etnologiyasi
9. Afrika xalqlari etnologiyasi
10. Amerika xalqlari etnologiyasi
11. Amerika xalqlari etnologiyasi.
12. Yevropa xalqlari etnologiyasi.
13. Yevropa xalqlari etnologiyasi.
14. Yevropa xalqlari madaniyati.
15. O‘rta Osiyo va Qozog‘iston xalqlari etnologiyasi. Kavkaz xalqlari etnologiyasi.

Mustaqil ta’lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta’limni baholash – bu talabalarning jamoaviy tartibda va yakka tartibda berilgan amaliy loyihalarni bajarishlari orqali amalga oshiriladi. Bunda har bir talabaga bitta jamoaviy loyiha va ikkita yakka tartibda bajariladigan loyiha beriladi. Talaba berilgan loyihaning maqsad va vazifalarini, mohiyatini tushungan holda qo‘yilgan masalani o‘rganib, izlanishlar olib boradi. Olingan natijalarni tahlil qilib, hulosalari bilan taqdimotlar tayyorlab himoya qiladi.

	Ishchi fan dasturida loyihalarning soni, mavzusi, mazmuni bajarish usullari va topshirish muddatlari to‘liq ochib beriladi. **Mustaqil ta’lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:** 1. Etnologiya fani predmeti. Fanning nomi. Etnologiya nimalarni o‘rganadi. 2. Fandagi maxsus atamalar. 3. Etnik o‘zlik hamda o‘zlikni anglash. 4. Etnogenez va etnik tarix muammolari. 5. Etnik jarayonlar va uning turlari. 6. Etnik evolyusiya, transformatsiya etnoslarning birlashuvi hamda ajralib chiqishi, aralashuvi. 7. Etnologiyaning mustaqil fan sifatida XIX asr o‘rtalarida shakllanishi. 8. Etnologiyaning evolyusion yo‘nalishi, L.G.Morgan., Ed. Taylor., N.N. Mikluxo Maklay. 9. Diffuzionizm maktabi: Grebner va boshqalar. 10. Funksional yo‘nalish. R.Malinovskiy, A.R.Radklif-Braun va hokazolar. 11. Etnologiyaga oid manbalar va fanning tadqiqot uslublari. 12. Geografik klassifikatsiya. 13. Tarixiy-etnologik viloyatlar. 14. Dunyo xalqlarining antropologik tarkibi. 15. «Irqlar», «irqiy tiplar». 16. Yirik irqlar va ularning xususiyatlari. 17. Til klassifikatsiyasi. 18. Til oilalarining genetik aloqalari. 19. Avstraliya va Okeaniya aholisining etnogenezi va etnik tarixi asosiy bosqichlari. 20. Etnos nazariyasi doirasida K.Shoniyozov va A.Asqarov qarashlari. 21. Osiyo xalqlari etnologiyasi 22. Shimoliy Amerika halqlari an’anaviy xo‘jaligi va moddiy va ma’naviy madaniyati. 23. Amerikaning etnik tarixida irqiy jihatdan negrlarning o‘rni. 24. G‘arbiy Yevropa xalqlari moddiy madaniyati 25. Afrika xalqlari lingvistik klassifikatsiyasi 26. Kavkaz xalqlari etnologiyasi. 27. O‘rta Osiyo va Qozog‘iston xalqlari ijtimoiy turmush tarzi va urf-odatlari. 28. Janubiy Amerika tropik o‘rmon zonasidagi hindu qabilalari etnologiyasi Yevropa xalqlari milliy urfodatlari va kiyimlari
3.	**VII. Ta’lim natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)** **Fanni o‘zlashtirish natijasida talaba:** • Dunyo xalqlari etnogenezi va etnik tarixi, xo‘jaligi va moddiy va ma’naviy madaniyati xususidagi bilimlarni yuksaltirish, talabani mustaqil va zamonaviy fikrlash ko‘nikmasini hosil qilish. • Talaba tarixiy ma’lumotlarni ilmiylik, tarixiylik, xolislik asosida o‘rganishi, muzey ashyolari va internet ma’lumotlarni, etnologik manbalarni mustaqil

	tadqiq qilish, o‘rganish ko‘nikmalariga ega bo‘lishi kerak; • Elektron kutubxona va boshqa saytlardagi mavjud kitob va etnologik manbalar ustida ishlay olishi, ilmiy tadqiqot institutlari materiallaridan foydalanish malakalariga ega bo‘lish kerak.
4.	**VIII. Ta’lim texnologiyalari va metodlari:** • ma’ruzalar; • interfaol keys-stadilar; • seminarlar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar); • guruhlarda ishlash; • taqdimotlarni qilish; • individual loyihalar; • jamoa bo‘lib ishlash va hioya qilish uchun loyihalar
5.	**IX. Kreditlarni olish uchun talablar:** Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to‘la o‘zlashtirish, tahlil natijalarini to‘g‘ri aks ettira olish, o‘rganilayotgan jarayonlar va tushunchalar haqida mustaqil mushohada yuritish, joriy va oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo‘yicha og‘zaki savol javob, yozma ish yoki test topshirishi zarur.
6.	**X. Asosiy adabiyotlar:** 1. Salimov T.O‘. Jahon xalqlari etnologiyasi. –T.., 2019. 2. M.Sobirova, E.Holiqov Etnomadaniyat.-T. 2019 3. Narziyev N. Tarixiy antropologiya.-T.2019. B-177. 4. A.X.Doniyorov, O.Bo‘riyev, A.A.Ashirov Markaziy Osiyo xalqlqri etnologiyasi.-T.2021 5. Отюцкий Г.П. История социальной (культурной) антропологии: Учебное пособие для вузов. — М.: Академический Проект: Гаудеамус, 2003. — 400 с. 6. Радклифф-Браун. Метод в социальной антропологии. –М.., “КАНОН-Пресс-С”, 2001. - 416 с. **XI. Qo‘shimcha adabiyotlar** 1. Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va oliyjanob xalqimiz bilan birga quramiz. Toshkent, O‘zbekiston, 2017.-488b. 2. Mirziyoyev Sh.M. Erkin va farovon, demokratik O‘zbekiston davlatini birglikda barpo etamiz. Toshkent, O‘zbekiston, 2016.-56b. 3. Mirziyoyev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta’minlash – yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi.Toshkent, O‘zbekiston, 2017.-48b. 4. “O‘zbek xalqining kelib chiqishi: ilmiy metodologik yondashuvlar, etnogenetik va etnik tarixi” mavzusidagi Respublika ilmiy-nazariy seminar materiallari. Toshkent, 2004. 5. Doniyorov A., Ashirov A., Bo‘riyev O. Markaziy Osiyo xalqlari etnografiyasi, etnogenezi va etnik tarixi. Toshkent, “Yangi nash”, 2011.

	6. Markaziy Osiyoda an'anaviy va zamonaviy etnomadaniy jarayonlar.1-qism. Toshkent, 2005. 7. Shoniyazov K. Sh.Qang'lar va qang' davlati. T.«Fan» 1990. 8. Shoniyazov K. Sh. Qarluqlar va qorluqlar davlati T.«Sharq» 1999. **Axborot manbalari** www.pedagog.uz (Respublika pedagogika talim muassasalari portali) www.cspi.uz (Chirchiq davlat pedagogika universiteti web-sayti) www.edu.uz (O'zbekiston Respublikasi ta'lim portali) www.unilibrary.uz (Yagona elektron kutubxona axborot tizimi) www.natlib.uz (A.Navoiy nomidagi O'z.MK) www.ziyonet.uz - Ziyonet axborot-ta'lim resurslari portali
7.	**Chirchiq davlat pedagogika universiteti tomonidan ishlab chiqilgan va universitet Kengashining 2024 yil "29" avgust dagi qarori bilan tasdiqlangan**
8.	**Fan/modul uchun ma'sul:** Sh.B. Jumayeva CHDPU, "O'zbekiston tarixi" kafedrasi dotsenti, tarix fanlari bo'yicha falsafa doktori,(Ph.D).
9.	**Taqrizchilar:** A.A.Ashirov– O'zRFA "Etnologiya" markazi rahbari, tarix fanlari doktori, professor. Y.X. Gaffarov CHDPU, "O'zbekiston tarixi" kafedrasi professori, tarix fanlari nomzodi, (PhD).